

ETIKA, INTEGRITET I TRANSPARENTNOST U PRAVOSUĐU

BILTEN UDRUŽENJA GLASNOGOVORNIKA U TUŽILAŠTVIMA U BIH

br. 1.

Udruženje portparola tužilaštava u Bosni i Hercegovini
Удружење портпарола тужилаштва у БиХ
Udruga glasnogovornika tužiteljstava u Bosni i Hercegovini

USAID-OV PROJEKT PRAVOSUĐE PROTIV KORUPCIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

Broj 1, septembar 2022. godine, Sarajevo

IZJAVA O OGRANIČENJU ODGOVORNOSTI

Informacije i mišljenja izneseni u ovom dokumentu ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

Riječi i pojmovi koji imaju rodno značenje, korišteni u ovom dokumentu, odnose se jednako na muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

O UDRUŽENJU

Ovaj bilten izradilo je Udruženje glasnogovornika tužilaštava u BiH, uz podršku USAID-ovog projekta Pravosuđe protiv korupcije u BiH. Udruženje okuplja glasnogovornike/sluzbenike za odnose s javnošću svih tužilaštava u BiH, a od nedavno su se ovom udruženju počeli priključivati i predstavnici sudova.

Želimo vratiti povjerenje građana u rad pravosuđa u BiH

Reformski procesi u sektoru pravosuđa podrazumijevaju niz mjera i aktivnosti usmjerenih na jačanje povjerenja građana u pravosudne institucije. Sve dosadašnje strategije za reformu sektora pravosuđa u BiH, kao i drugi domaći i međunarodni dokumenti koji se odnose na reformu pravosuđa u BiH, između ostalog utvrđuju transparentnost, odgovornost, profesionalnost i jednak pristup pravdi kao najbitnije aspekte dugoročnih strateških prioriteta. Ključ jačanja povjerenja građana u pravosuđe, pored odgovarajućeg funkcionisanja pravosudnog sistema i efikasnog ispunjavanja njegove svrhe, je svakako i odgovarajuće komuniciranje s javnostima i građanima koji dolaze u kontakt sa pravosudnim institucijama.

Upravo je iz tog razloga 2016. godine, formirano Udruženje glasnogovornika tužilaštava u BiH, kao prvo strukovno udruženje koje okuplja profesionalce koji djeluju u oblasti odnosa s javnošću u Bosni i Hercegovini. Ideja za osnivanje ovakvog udruženja je istinski dokaz da pravosudne institucije, posebno tužilaštva, žele svoj rad približiti građanima, te učiniti ga što transparentnijim i time, bar djelimično, vratiti poljuljano povjerenje javnosti u njihov rad.

Strukovno udruženje glasnogovornika u okviru pravosuđa, koje egzistira na nivou cijele BiH, ima značajnu ulogu u razvoju sektora pravosuđa. Svojim zalaganjem za jačanje transparentnosti, dosljednu primjenu ustava i zakona, te zalaganjem za efikasno funkcionisanje rada tužilaštava u segmentu odnosa s javnošću, doprinosi razumijevanju i rješavanju mnogih pitanja bitnih za rad tužilaštava u BiH. Ovo se ostvaruje kroz afirmaciju ljudskih prava u skladu sa najvišim međunarodnim standardima, podizanjem svijesti javnosti o ulozi i značaju pravosuđa u ostvarivanju ljudskih prava, stručnim usavršavanjem, razmjenom iskustava sa sličnim strukovnim udruženjima u zemlji i inostranstvu, učesćem u projektima, te u istraživanjima i studijama.

Osnovna misija Udruženja je izgradnja nezavisnog i samostalnog pravosuđa u Bosni i Hercegovini i s tim u vezi, jačanje pozicije udruženja za institucionalni doprinos potpunoj i efikasnoj reformi pravosuđa u BiH.

Osnivanje Udruženja glasnogovornika tužilaštava u BiH podržala je Misija USAID-a u BiH, koja kontinuirano podržava rad ovog Udruženja, kao i Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH.

PREDGOVOR

Opredjeljenost pravosuđa i pravosudnih institucija za najviši stepen institucionalnog integriteta, kao i opredjeljenost nosilaca pravosudnih funkcija u izgradnji ličnog integriteta, koji u ovom slučaju ne podrazumijeva samo profesionalni integritet, nego simbiozu ličnog i profesionalnog aspekta ličnosti sudije i tužioca, trebala bi biti jedan od najvećih prioriteta pravosuđa u BiH.

Funkcionisanje pravnog sistema i postizanje pravde na profesionalan, kvalitetan i djelotvoran način, zavisi od toga koliko pravosuđe kao cjelina, a potom i nosioci pravosudnih funkcija pojedinačno, djeluju na principima integriteta, nezavisnosti, nepristrasnosti, stručnosti i odgovornosti.

Već nekoliko godina Misija USAID-a u Bosni i Hercegovini (BiH) kroz brojne projekte i aktivnosti promovira principe etike, odgovornosti i integriteta u obavljanju javnih funkcija, posebno u oblasti pravosuđa – pružanjem podrške Visokom sudskom i tužilačkom vijeću (VSTV) BiH u razvijanju instrumenta za njihovu primjenu. Vijeće je uz podršku USAID-a izradilo nekoliko veoma bitnih dokumenata koji se primjenjuju u praksi sudova i tužilaštava, kao što su planovi integriteta, te kodeksi sudijske i tužilačke etike. Također, aktuelni USAID-ov projekt Pravosuđe protiv korupcije posebno podržava partnerske sudove i tužilaštva u jačanju kapaciteta za efikasan rad na predmetima korupcije i organizovanog kriminala visokog nivoa, kao i u jačanju integriteta i transparentnosti u pravosuđu.

Uprkos određenom napretku ostvarenom u oblasti jačanja integriteta pravosuđa, te sprečavanja sukoba interesa, evidentno je kako je povjerenje javnosti u pravosuđe u BiH već dugo vremena na jako niskom nivou. Također, evidentno je kako je neophodno unaprijediti komunikaciju između VSTV BiH, pravosudne zajednice i javnosti u ovoj oblasti. S tim u vezi, VSTV BiH je uz podršku USAID-ovog projekta razvio i usvojio svoj Komunikacijski plan za oblast etike, integriteta i sprečavanja sukoba interesa, koji je postao i integralni dio VSTV Komunikacijske strategije. Primarna svrha izrade i primjene ovog plana je podrška podizanju nivoa integriteta i etičnog ponašanja unutar pravosudne zajednice, te bolja komunikacija navedenih principa prema zainteresiranim javnostima, s ciljem jačanja povjerenja javnosti u pravosudni sistem.

Izrada ovog biltena koji će promovirati principe etike i integriteta, koji su ključni za pravosudnu zajednicu, samo je jedna od aktivnosti koje su predviđene ovim planom. Primarni cilj biltena je upoznati javnost sa osnovnim konceptima etike i integriteta u pravosuđu, ali i postojećim alatima i mehanizmima za njihovo provođenje. U fokusu ovog izdanja biltena su planovi integriteta, kodeks tužilačke etike i aktuelno pitanje korištenje društvenih mreža u pravosuđu. Također, cilj je i osigurati adekvatnu platformu nosiocima pravosudnih funkcija da sami ukažu na važnost poštivanja principa etike i integriteta kroz svoje lične primjere, s ciljem vraćanja izgubljenog povjerenja građana u pravosuđe.

PLANOVI INTEGRITETA U PRAVOSUĐU

Planovi integriteta su interni antikorupcijski dokumenti koje zasebno usvaja svaka pravosudna institucija u BiH. Sadrže skup mjera pravne i praktične prirode kojim se sprečavaju i otklanjaju mogućnosti za različite nepravilnosti u radu, kao i koruptivnog ponašanja. Više informacija o planovima integriteta u pravosuđu dostupno je na:

<https://vsts.pravosudje.ba/vstvfo/B/141/article/62550>

Sudija Svetlana Marić je sudija sa višedecenijskim iskustvom, predsjednica Krivično-prekršajnog odjeljenja u Okružnom sudu u Banjaluci. Jedna je od rijetkih nosilaca pravosudne funkcije koja je i koordinatorica za realizaciju plana integriteta u svojoj instituciji.

SVETLANA MARIĆ: TRANSPARENTNOST PRAVOSUĐA VAŽNA ZA IZGRADNJU INTEGRITETA

Koliko su planovi integriteta uopće važni za sud kao instituciju? Šta vam je najveći motiv da pored svoje veoma odgovorne uloge sudije, preuzmete i dodatnu ulogu koordinatorice plana integriteta unutar vaše institucije?

S. Marić: Planovi integriteta su važan instrument identifikovanja svih rizika koji mogu ugroziti integritet suda kao institucije (a usko su vezani za rad i ponašanje sudija i svih drugih zaposlenih) i planiranju odgovarajućih mjera na njihovom otklanjanju, sa utvrđenim konkretnim zadacima i rokovima postupanja svih zaposlenih. Smatram da ne trebaju biti strogo uniformni za sve pravosudne institucije, već da moraju odražavati realno stanje i procjenu za svaku instituciju, kako bi njegova realizacija mogla polučiti istinske efekte na očuvanju i unapređenju nivoa integriteta jedne pravosudne institucije. Odlučila sam se uključiti u izradu i praćenje realizacije plana integriteta našeg suda, jer sam željela doprinijeti realizaciji ovog odličnog instrumenta kojeg je VSTS BiH uveo, sa ciljem unapređenja integriteta pravosudnih institucija.

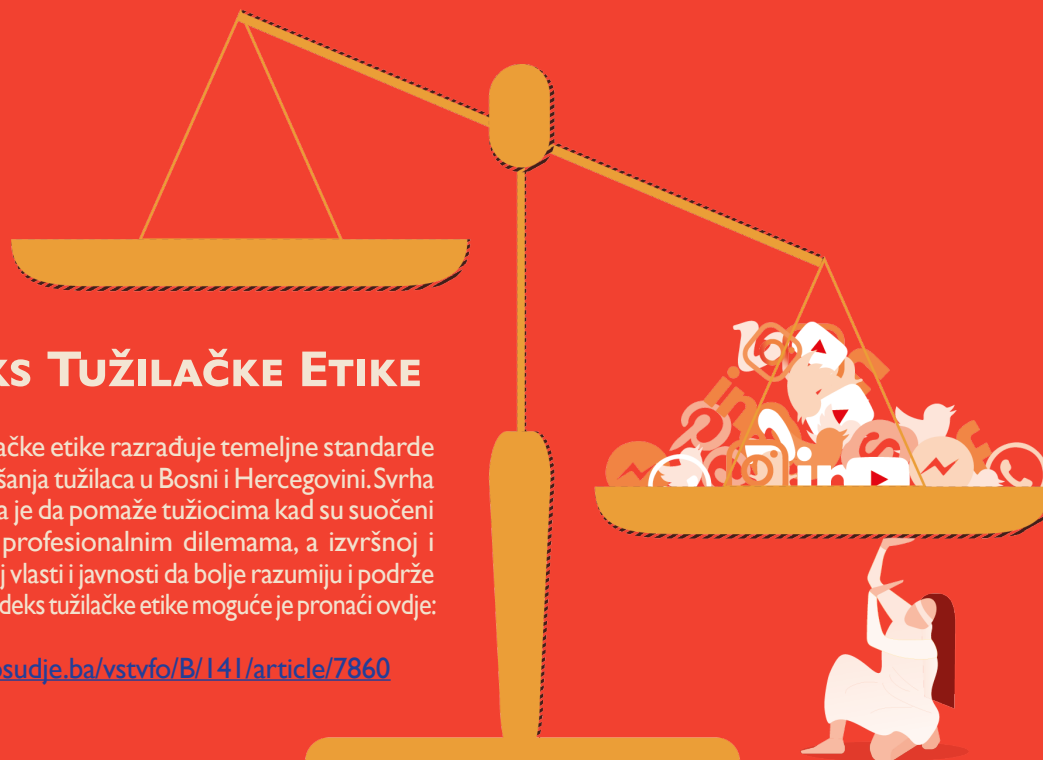
Kako biste ocijenili transparentnost sudova u BiH i koliko je ona bitna za izgradnju integriteta jedne pravosudne institucije?

S. Marić: Transparentnost je bitna za izgradnju integriteta, bilo suda, tužilaštva ili VSTS BiH, ali činjenica je kako kod nas vrlo često izostaje. Kad se javnosti i prezentuju određeni podaci o radu suda ili tužilaštva, to se ponekad čini bez otvorenog i (samo)kritičnog osvrta. Pravosudne institucije su zanemarile potrebu ostvarivanja društveno odgovorne komunikacije sa javnošću, kao i sa drugim organima vlasti – zakonodavnom i izvršnom, tako da trenutno imamo više konfrontirane, nego usaglašene stavove po najvažnijim pitanjima od opšteg interesa, dok se o ostvarivanju pravde za sve, kao naše misije i ideala, više gotovo i ne govori. Pravosuđe ne smije prihvatiti neke nove doktrine koje nam se pokušavaju nametnuti- po kojima je pravda privilegija izabranih, a ne opšte dobro svih bez kojeg nam društvo ne može ozdraviti i biti perspektivno.

KODEKS TUŽILAČKE ETIKE

Kodeks tužilačke etike razrađuje temeljne standarde etičkog ponašanja tužilaca u Bosni i Hercegovini. Svrha ovog kodeksa je da pomaže tužiocima kad su suočeni sa etičkim i profesionalnim dilemama, a izvršnoj i zakonodavnoj vlasti i javnosti da bolje razumiju i podrže pravosuđe. Kodeks tužilačke etike moguće je pronaći ovdje:

<https://pravosudje.ba/vstvfo/B/141/article/7860>

Tužilac Ermin Imamović šef je Odjela za korupciju u Kantonalnom tužilaštvu Zeničko-dobojskog kantona. Relativno je mlad tužilac, apsolutno predan i posvećen borbi protiv korupcije.

ERMIN IMAMOVIĆ: LIČNI FILTERI TUŽILACA SU KLJUČNI ZA KORIŠTENJE DRUŠTVENIH MREŽA

Koliko je važan Etički kodeks za tužioce, kao i drugi domaći i međunarodni standardi koji se odnose na integritet, nepristrasnost i nezavisnost tužilaca i koliko se oni istinski primjenjuju i poštuju u praksi?

E. Imamović: Vrlo važni. Kodeks tužilačke etike je uvijek ispred mene u mojoj kancelariji, doslovno odmah pored Krivičnog zakona i Zakona o krivičnom postupku Federacije BiH. Relativno često se kao tužilac pojedinac, ali i kao šef Odsjeka, susrećem sa potrebom da situaciju koja proizlazi iz rada na nekom od predmeta, mene ili mojih kolegica i kolega, podvedem pod neku od važećih normi iz kodeksa, prije nego se opredijelimo o daljem načinu rada.

Građani često iskazuju nezadovoljstvo i negativnu percepciju prema tužiocima. Smatrate li opravdanim takvo mišljenje i koji su razlozi ovakvog mišljenja građana?

E. Imamović: Takvo mišljenje je samo djelomično opravdano, a razlozi su po mom mišljenju opće nepovjerenje u institucije vlasti pa tako i u pravosuđe, relativna sporost u radu u vrijeme brzih i dinamičnih društvenih događaja („justice delayed is justice denied“ – zakašnjela pravda je uskraćena pravda), loš „marketing“ pravosudnih institucija, ali i sveopća neupućenost građanstva u organizaciju i podjelu vlasti i principe vladavine prava.

Većina tužilaca koristi društvene mreže. Kako ih pravilno koristiti, a da se ne naruši etički kodeks? Imate li neki prijedlog?

E. Imamović: U najgeneralnijim crtama, podržavam korištenje društvenih mreža koje ne izlazi iz okvira Kodeksa tužilačke etike. Filteri za korištenje društvenih mreža se kriju isključivo u samim tužiocima ili nosiocima pravosudnih funkcija, odnosno u onom ličnom i profesionalnom integritetu svakog pojedinca o kojem smo govorili na početku. Na postoje pisane smjernice koje mogu nadomjestiti takve lične filtere.

VIJESTI IZ PRAVOSUĐA

TEMATSKA KONFERENCIJA NA IGMANU

SUDIJE I TUŽIOCI: ETIČKI ASPEKTI KORIŠTENJA DRUŠTVENIH MREŽA

Sudije i tužioci mogu koristiti društvene mreže, ali sa visokim stepenom opreza, zaključak je tematske konferencije o javnim istupima nosilaca pravosudnih funkcija i korištenju društvenih mreža koja se održala 29. juna 2022. godine na Igmanu. Učesnici ove konferencije bili su sudije i tužioci, te predstavnici Visokog sudskog i tužilačkog vijeća (VSTV) Bosne i Hercegovine (BiH).

Nesumnjivo je kako su društvene mreže danas postale važan komunikacijski kanal, koji omogućava bržu i lakšu komunikaciju, te povezanost s ljudima širom svijeta. Međutim, korištenje mreža, kao što su Facebook i Twitter, sa sobom povlači određena etička pitanja.

„Činjenica je kako ja koristim Facebook, ali veoma oprezno zbog funkcije koju obnašam. Moram priznati kako je ova tematska konferencija otvorila mnoga pitanja o kojima ranije nisam razmišljala i zbog toga ću društvene mreže od sada koristiti još opreznije“, rekla je Marija Aničić-Zgonjanin, predsjednica Okružnog suda u Banja Luci nakon konferencije.

Na konferenciji su predstavljeni rezultati analize i preporuke koji se odnose na javne istupe nosilaca pravosudnih funkcija i korištenje društvenih mreža, čiju izradu je podržao USAID-ov projekt Pravosuđe protiv korupcije, uz pomoć domaćih i međunarodnih stručnjaka u ovoj oblasti.

Istaknuto je, između ostalog, kako se sudije i tužioci uvijek trebaju pridržavati principa suzdržanosti prilikom istupanja u javnosti, te biti svjesni ograničenja u pogledu slobode izražavanja, radi legitimnog interesa očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

Ovu tematsku konferenciju, na kojoj su predstavljeni rezultati analize i preporuke „Javni istupi nosilaca pravosudne funkcije i korištenje društvenih mreža“ organizirao je USAID-ov projekt Pravosuđe protiv korupcije u saradnji sa VSTV BiH.

Kompletnu analizu i preporuke moguće je pročitati i preuzeti na web stranici <https://usaidjaca.ba/#publications>

PROJEKT PRAVOSUĐE PROTIV
U BOSNI I HERCEGOVINI

JAVNI ISTUPI NOSILACA
PRAVOSUDNE FUNKCIJE I
KORIŠTENJE DRUŠTVENIH
MREŽA – ANALIZA I PREPORUKE

SVEČANA VEČERA ZA GLASNOGOVORNIKE U SARAJEVU

DODIJELJENA PRIZNANJA GLASNOGOVORNICIMA U PRAVOSUĐU

Priznanja za poseban doprinos transparentnosti pravosuđa u Bosni i Hercegovini (BiH) u 2022. godini dobili su Samir Beganović, službenik za odnose s javnošću Tužilaštva Brčko distrikta BiH i Slavica Divjak, portparolka Okružnog suda u Banjaluci. Priznanja su dodijeljena na svečanosti koju je 15. septembra 2022. godine u Sarajevu organizirao USAID-ov projekt Pravosuđe protiv korupcije u saradnji sa Udruženjem glasnogovornika u tužilaštvima BiH.

„Cilj ovog događaja bio je ukazati ne samo na važnost kvalitetnog informisanja javnosti, koje je presudno za vraćanje povjerenja javnosti u sektor pravde, već i na nezamjenjivu ulogu koju glasnogovornici imaju u tom procesu“, naglasila je Courtney Chubb, direktorica Misije USAID-a u BiH, nakon što je dodijelila priznanja.

Povjerenje javnosti u pravosuđe je već dugo vremena na jako niskom nivou, što ukazuje kako je neophodno da pravosudne institucije jačaju transparentnost u radu, s ciljem vraćanja izgubljenog povjerenja. Misija USAID-a u BiH kroz brojne projekte i aktivnosti promovise unapređenje transparentnosti u radu u različitim oblastima, posebno u oblasti pravosuđa.

Cilj ove inicijative bio je nagraditi one glasnogovornike koji su napravili pozitivan iskorak u oblasti jačanja transparentnosti, kao i stimulisati sve službenike za odnose s javnošću pravosudnih institucija da budu efikasniji u svom budućem radu. Pored toga, cilj je bio i promovisati važnost kvalitetnog i pravovremenog informisanja javnosti, kao i stvoriti poticaj za proaktivan pristup u komunikaciji s javnošću.

U konkurenciji za nagradu su bili članovi Udruženja glasnogovornika u tužilaštvima BiH, kao i službenici za odnose s javnošću u sudovima, koji su se prijavili za učešće. Priznanja su dodijeljena na osnovu mišljenja stručnog žirija, koji je prilikom izbora ocjenjivao nekoliko različitih aspekata njihovog rada, među kojima su: javni nastup glasnogovornika, kvalitet saopštenja za javnost i objave na web stranici pravosudne institucije. U obzir je takođe uzeto i da li pravosudna institucija glasnogovornika ima usvojenu institucionalnu komunikacijsku strategiju, te da li koristi društvene mreže kao jedan od kanala komuniciranja, što je u prošloj godini preporučeno od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH.

Udruženje glasnogovornika
u tužilaštvima u BiH

Valtera Perića 15
71000 Sarajevo

Tel: 033 442 614

E-mail: nina.hadzihajdarevic@pravosudje.ba